

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Sortorii neîncaute nu se pri-
mesc. — Manuscrise nu se
retrimit.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele:

BIROURI de ANUNȚURI:
la Viena: la N. Dukas Nachf.,
Nux. Augenföld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
la Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Julius
Leopold (VII. Erzsébet-körút).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmonă pe o coloană
10 bani pentru o publicare.
Publicări mai dese după tari-
fă și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei
luni 6 corone. — Un exemplar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 221.

Brașov, Sâmbătă 6 (19) Octomvrie.

1901.

Un pericol iminent.

Erî s'au redeschis corpurile le-
giuitoare austriace. Câte-va luni a fost
pausă parlamentară și în momentul,
când se intrerupe, se ridică din nou
cestiunea, care va fi viitoarea situa-
țiune în „Reichsrath“?

După nise experimente zadar-
nice, ce au durat patru ani întregi
— un period destul de lung de sta-
gnațiune parlamentară — ministerul
Koerber a fost cel dintâiu, care avu
norocul a face erăși posibilă func-
ționarea parlamentului. Avea-va el
acest noroc și de aici înainte, ori e
temere fundată, că va fi părăsit
de el?

Acosta nu se știe și nici că se
pote știe. Pentru moment pare a fi
mai mare probabilitate, că lui Koer-
ber îi va succede și de aici încolo
a feri parlamentul de recăderea în
stările de mai 'nainte obstructioniste.
Și acesta îi va succede poate fără
marî greutate până în momentul,
când se va pune erăși la ordinea
șilei pactul cu Ungaria. De aci în-
colo nu se mai poate prevedea ce are
să se întâmple.

Un lucru este de obște cuno-
scut, că adecă nici-odată diferitele
partide din camera austriacă n'au
fost așa de puțin dispuse ca acum
de-a vota proiectele pactului econo-
mic cu Ungaria. Asemenea și ces-
țiunile tarifului vamal și a tratatelor
comerciale se prevede, că vor da
de astă-dată de piedeci mai mari ca
ori și când.

Prima problemă, a căreia resol-
vare se impune camerei vieneze, este
votarea bugetului, o necesitate față
cu care se crede, că nu se vor mai
ridica ca mai înainte greutăți prea
mari din partea partidelor. Cu toate
astea deja în presera întrunirii „Reichs-
rath“-ului s'au arătat semne, din cari
s'ar pute conchide, că și în ces-
țiunea bugetului guvernul va da pro-
babil de piedeci însemnate, deși poate

nu tocmai de reinvierea obstructi-
unei. Clubul Cehilor a ținut alaltăeri
ședință, în care a discutat situați-
nea politică și a primit unanım o
rezoluțiune, prin care exprimă neîn-
credere în guvernul Koerber, fiind-
că acesta ar pretece o neutralitate
politică și națională, de fapt însă ar
lucra pretutindenî contra unei astfel
de neutralități.

Din manifestarea acestei neîn-
credere ar urma, ca Cehii să refuze
și votarea bugetului, prin care s'ar
dovedi tocmai încredere în guvern.
Se crede însă, că tactica Cehilor nu
este tocmai așa de periculoasă pre-
cum apare și că ea e dictată mai
mult de considerațiuni față cu ale-
gătorii. Alegerile pentru dieta boemă
au documentat o vedită înclinare a
alegătorilor spre radicalismulându-se
numărul mandatelor acestora.

Prin manifestarea neîncredere
în guvern clubul cehic din camera
vieneză, se crede, a voit mai mult
să liniștescă opiniunea publică ce-
hică cu privire la viitoarea sa atitu-
dine. Dér de altă parte și-a lăsat o
ușită deschisă prin declararea, că
manifestarea de neîncredere a par-
tidei contra cabinetului Koerber și
a politice sale actuale nu se estinde
și asupra ministrului boem Dr. Re-
zek, care pentru persóna sa se bu-
cură și de aci încolo de deplina în-
credere a deputaților cehi. Acest
ministrul boem poate deci să fiă mij-
locitorul între ei și cabinet pentru a
delătura o eventuală nouă isbucnire
a obstructiunii.

Toate cesțiunile s'ar pute deci
intr'un chip óre-care aplana, decă
lui Koerber îi va succede și de aici
încolo a afla modalitatea pentru de-
lăturarea piedecilor în cesțiunea lim-
bi și pentru a ținé în frâu și pe
pangermani. Numai în cesțiunea pac-
tului el va da de greutate neînlatu-
rabile. Sunt mari și temerile cer-
curilor politice unguresci, că, în ce
privesce pactul, tariful vamal și tra-

tatele comerciale, guvernul Koerber
este în pericol de-a suferi un de-
sastro.

Una din foile guvernamentale
maghiare dá espresiune viuă acestei
temeri, arătând, cum mișcarea, ce
are ținta de a se rupe de Ungaria,
câștigă tot mai mulți aderenți în
Austria. Pe lângă creștinii sociali și
pangermani s'a alăturat acum și par-
tidul poporal german la mișcarea
în contra Maghiarilor. Conducătorul
acestui partid, Prade, numai de cu-
rând a dat în orașul Reichenberg
parola de „Los von Ungarn“. Miș-
carea acesta mai este susținută și
de agrarianii austriaci. Prin greută-
țile, ce se pun astfel în calea resol-
vării parlamentare a pactului, se în-
curcă și celelalte probleme însem-
nate economice: tariful vamal și tra-
tatele comerciale.

În fața pericolului, ce amenință
pactul din partea austriacă, foia
amintită recomandă celor din Un-
garia sânge rece și prudență. Acosta
poate ajuta până la un loc, însă nu-
i de ajuns spre a delătura pericolul.
Cu provocarea la aderenții separă-
rei vamale din Ungaria, a căror nu-
măr a crescut prin faptul, că parti-
dul kossuthist a eșit mult mai întă-
rit din alegeri, erăși nu se poate în
fond îndrepta nimic.

De aceea va rămâne și de aici
încolo cesțiunea rezolvării pactului
un pericol iminent pentru Ungaria.

Crisă economică. Cel mai nou țip-
et al foilor maghiare din Budapesta e,
că Ungaria se află în mare *crisă economică*.
Numai în Budapesta 20,000 de muncitori
ș-au pierdut pânea în timp de un an, ei
nu mai capătă de lucru în fabrici și ate-
liere și sunt espuși acum în ajunul iernii
la cea mai negră miserie. Nu numai în
Budapesta, ci și în provincia miseria și
crisa amenință pe sute de mii de indi-
viđi. Ne având în cătrău, aceștia se pre-
gătesc să-și părăsescă vetrele și să ia dru-

mul spre America. Cei mai mulți din acești
nenorociți și-au luat refugiu la cersitoriă,
solicitanđ în același timp ajutor bănesc sau
intervențiã, ca să capete pasaporte pentru
a trece peste Ocean în țera fãgãduinței.

Mișcarea acesta a pus pe grijă guver-
nul și, după cum se anunță, un consiliu de
miniștri s'a ocupat cu cesțiunea acesta
gravă. O foie din Pesta aducând veste des-
pre starea acesta de crisă esclamă: „Intr'a-
devér o crisă economică atât de adencă și
atât de generală, n'a mai fost nici-odată în
Ungaria ca acum. Acosta nu mai e crisă,
ci adevérat desastro, nu mai e luptă cu
viforul, ci e naufragiul însuși“.

„Reichsrath“-ul austriac s'a des-
chis erî, după o lungă vacanță. Partidele
parlamentare intră în cameră cu vechile ne-
mulțumiri. „Correspondența Slava“ anunță, că
clubul Cehilor a hotărît să dea *vot de blam*
guvernului, fiind-că clubul a primit convin-
gerea, că guvernul simulează ce-i drept
neutralitate politică națională, de fapt însă
luorează pretutindenî în contra acestei neu-
tralități.

După-ce ministrul de finance *Böhm-
Bawerk* a făcut esposeul financiar și a pre-
sentat camerei proiectul de buget pe
1902, ministrul-președinte *Koerber* luă cu-
vântul și în primul rând accentuă proble-
mele economice mai importante, cu care
se va ocupa camera. Koerber accentuă cu
deosebire clarificarea raporturilor economice
cu Ungaria. El dîse, că e lipsă de *lealitate*
la ambele părți nu numai la încheierea
pactului, ci și pe durata lui. Incât privesce
raportul guvernului față cu partidele, *Koer-
ber* spune, că el nu se razimă pe nici o
partidă. Vorbi în fine despre reformele mai
însemnate, între cari în primul loc pune re-
visuirea legii de pressă.

Mișcare revoluționară în Rusia
N'a durat mult liniștea ce se făcuse după
marile turburări studentesci în Rusia. Soiri
sosite din imperiul moscovit spun, că stu-
denții uniți cu muncitorii au reluat erăși
lupta cu puterea oficială a statului. În in-
teriorul imperiului s'au întemplat ciocniri

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Jertfă.

De Z. Bârsan.

(Continuare.)

Își aduse aminte de poemă și simți o
mângăere dulce stăpânindu-i sufletul. Se
ședea nerăbdător la masă și-si puse filele
serice una după alta. Era vesel privindu-și
muna și veselia-i creșcea din ce în ce la
gândul că de-acum și-a găsit mijlocul de
s-și procura o mulțumire. Nu mai era sin-
gur; hărtia și condeiul îi vor slugi pentru
tot-deuna de tovarăși.

Își ceta poemă cu o nervositate, care
se accentua din ce în ce. Ce scrisese?...
triste copilării, nici un cuvânt nu fu în
stare să-l mulțumescă. Comparațiile îi pă-
reau fără energie, ideile obrasnice și ta-
blourile nise caricaturi.

Se simți atât de rușinat de sine, în-
cât încep să plângă. Printre lacrimi vechi
atunci totă această frământare vecinică ce
se chiamă viață, o vechi limpede, dér ob-

servă, că nu sémănă..., nu, nu sémănă de
loc cu ceea-ce scrisese.

Neîncredințat își mai ceta odată poemă;
se convinsese că nu scrisese nici a mîia parte
din ce trebuia. O făcu bucașele și plecă
pe stradă....

De-atunci a scris mereu: o putere ne-
cunoscută îl îndemna spre asta. Și cu toate
că vedea că se chinuesce numai, scria des-
pre tot ce-l impresiona, despre tot ce-l
alinta, despre tot ce-l dureau.

A scris vre o patru ani, fără ca odată
să fie mulțumit.

Intr'o zi desgustat își aruncă conde-
iul pe ferăstră. O fetișoră ce trecea de
la școală, îl ridică. Eugen observă asta și
avu o impresie ciudată. Se plimbă prin
casă foarte nemulțumit de ce făcuse. Și în-
cepu să 'ngâne 'noet inceputul unei poesii
ce i-se închegase atunci în minte:

O să 'ndure și ea póte
De pe urma lui durere....

I-se părú apoi că vede pe fetișoră
scriind cu condeiul lui prima scrisóre de
dragoste. Un zimbet îi trecu pe buze la
ideia acesta și-apoi nepăsător încep să
fluere o ariă din Carmen.

De-atunci n'a mai scris nici un cu-
vânt. Se simția mai bine așa. De ce n'ar
prefera să privescă numai frumșetea, s'o
admire și să se imbete de înfățișarea ei,
în loc se se apuce s'o mai arate și la alții
schimonosindu-o.

Așa ougeta Eugen în orele lui de
gândire limpede.

Frumșetea e o formă de abur, pe care
decă o atingi, se destramă, și omul nu e
născut ca să póta umbla cu ea fără s'o
spulbere. Ea sémănă cu acele plăci de ar-
desie, pe cari decă le isbesci într'un loc,
se sparg și se sfarmă . . . . .

Intr'o diminută când se tređi din somn
Eugen auđi un glas de femeie recitanđ
nise versuri. Surprins de această noutate
din vecinătatea sa atât de tăcută până
acum, ascultă cu totă luarea aminte;
cine-va spunea rolul Iuliei din Ovidiu al
lui Alexandri. Era tocmai la partea ou
August, când acesta o găsesce citind „arta
iubirei“. Rolul lui August îl dîcea tot ea,
silindu-se să-i dea un timbru bărbătesc,
ceea-ce făcu pe Eugen să zimbescă.

Se auđia fiă-care cuvânt, căci pere-
tele, ce despărția camerele era foarte îngă-
duitor. După vre-o trei dimineți, după-
ce gazdă-sa îi spusese, că vecina dela drépta
urma cursurile școlii de declamațiã, Eugen
se înprietenii cu ea fără s'o ounoască.

Simția o schimbare în sufletul lui,
simția că printre norii ce i-a acoperit viața
până acum, se lăsa o rađă bine-voitoare, o
liocărire de mângăere. O asculta cu dra-
goste în fiă-care diminută cum își repeta
lecția, îi sorbia fiă-care cuvânt și nu odată
a avut ilusia, că zidul s'a prăbușit și o
vede întrégă, frumoasă și fermecătoare.

Intr'o diminută Eugen după multă
chibzuință își luă îndrăznéla să-și ție rolul
lui August. La început foarte surprinsă ar-
tista noastră de un replicant așa de neaș-
teptat, se obișnui încetul cu încetul și....
peste vre-o două zile s'au întâlnit pe scară.

S'au privit veseli și au început să
vorbescă cu totul intim, ca și când s'ar fi
ouoscut de când e lumea.

Lucia era frumoasă; avea în ochi acel
dulce ne'nțeles care e în stare să robescă
dintr'odată caracterele de felul lui Eugen.
Era din Moldova, de prin préjma Ia-

săngerose. La Saratov miliția a împușcat pe mai mulți muncitori. Ministru rusesc de interne a plecat la Spala, ca să raporteze în persoană Țarului. Centrul răsvrătirii studențesci e Kisenev. Aici au sosit mai multe mii de studenți dela diferitele universități și au hotărât să libereze pe un coleg al lor espulsat la Irkuts. Așa s'a și întâmplat. Pe la amiazi câte-va mii de studenți s'au dus la gară și au eliberat pe colegul condamnat la esiliu. Curând însă se iscă o luptă mare între polițiști și studenți. Polițiștilor li-a succedat să smulge pe cel condamnat din mâinile studenților. Atunci studenții începură să cutriere orașul strizând: *Piară absolutismul!* După această bombardare cu pietrii edificiile oficiale și au devastat total redacția ziarului reacționar „Besarabevski”. S'au făcut mulțime de arestări printre studenți. Tinerimea declară, că nu se va liniști până când absolutismul nu va înceta.

Ce o mai fi și asta? Din Timișoara se telegrafază, că vice-spanul *Kabdebo* a provocat printr'un ordin urgent pe toți fisolgăbirii, să facă cercetări rigurose în oestiuinea *agitațiilor naționaliste* întâmplate pe timpul alegerilor în cercul Biserica-albă, Végvar și Receaș și se cerceteze și alte uneltiri, cari sunt pedepsite de codul penal. — Cu drept ne putem întreba: Ce o mai fi și asta?

La alegerile din Brașov.

Sunt cunoscute oestitorilor noștri cauzele, pentru cari s'au fost amânate alegerile dietale în cercul I și II al Brașovului și își vor aduce aminte, că Maghiarii au decis a trimite o deputațiune la ministrul de interne spre a-se plânga în contra eliminării din listele electorale a vre-o 80 de alegători. Se soie cum s'a întâmplat și această eliminare, care, după cum se asigură din parte oficiosă, s'a făcut numai din eróre.

Acum foile din Pesta și după ele foia maghiară de aici raportază cu multă satisfacțiune, că deputația maghiară din Brașov condusă de preotul calvin Iuliu Moor a fost primită de ministru-președinte și de interne Szall. Ministru s'a exprimat, se dice, părerea de rău, că plângerea Maghiarilor din Brașov nu i-a fost cunoscută mai de cu vreme, ca să pótă sana răul. Coloman Szall a mai accentuat, că va purta de grijă, „ca în viitor să nu se mai întâmple asemenea abuzuri.”

Acum vedem, că-i preocupă pe Maghiarii din loc altă oestiuinea, care asemenea stă în legătură cu alegerile. E vorba de a se da de urma acelu individ, care, după cum am fost anunțat, în séra alegerii a smuls un steag ungurec din mâinile unor demonstranți unguri; l'a trântit la pământ și apoi a luat'o la fugă. E foarte caracte-

șului. Fugise de-acasă voind să învețe teatru, la ce părinții ei nu se prea învoiau. Ajunsese la București într'o stare deplorabilă.

Cum o fi trăit, ce-o fi făcut, Eugen n'a întrebat'o; o privia ca pe o martiră și suferința ei îl făcu să-și piardă mințile.

Ajunseseră să mănânce la aceeași masă, să trăească în aceeași casă, căci nu mai aveau de tănuțit nimic unul altuia. Se oonunaseră sub cerul instelat, martori li-au fost întunerecul și liniștea și luna le-a cântat: Isaia....

Eugen avea pe vremea asta o slujbă la o bibliotecă a statului. Dintr'o leafă de o sută cinc-șeci de lei, trăiau amândoi și erau fericiți. Ea își urma cursurile cu o rivnă pătimășe, ér el își vedea de treburi.

Séra, când nóptea era frumoasă, steteau la feréstră privind peste casele bogate ale orașului. Locuitorii acelor palate de sigur nu-și puteau închipui câtă fericiere domnea în mansarda celor doi îndrăgostiți din etagiul al patrulea . . . . .

(Va urma).

ristic, cum cei dela foia maghiară din Brașov declară în public, că ei s'au constituit anume pentru acest oas, ca să se pótă cu atât mai ușor descoperi culpabilul, într'o societate de detectivi. Vom ține, dice această foia, permanent la ordinea țilei afacerea stégului și vom urmări cu ochi deștepti mersul cercetării.... Intr'aceea însă vom cerceta și noi „cu adevărată sirguință de detectivi”.

Despre gusturi nu se pôte disputa. Și 'n adevér, că foia respectivă publică mereu scrisori anonime, ce le primesc și cari, speră, le vor face posibil doritul succes al sirguințelor lor. Mai spun, că au dat de urma făptuitorului, care ar fi un servitor sas dela hotelul „Europa”, dér ar lipsi încă dovețile.

Din străinătate.

Bülow și tariful vamal german. „Frankfurter Zeitung” scrie: Cei-ce în timpul din urmă oonose părerile bărbaților de stat austro-ungari, sciu, că tocmai vechii amici ai triplei alianțe sunt serioș îngrijati de oestiuinea, că divergențele economice vor influența păgubitor asupra raporturilor politice dintre Germania și Austro-Ungaria și cërta politică vamală va întâri în Austro-Ungaria curenteie cancelarului triplei alianțe. În primul rând *cancelarul imperiului* (Bülow) este chemat a-se ocupa cu afacerea această. Trebuie încheiate convențiuni comerciale și e clar, că dela tariful vamal și dela convențiunile comerciale atâră poziția cancelarului imperiului. *Cine se împiedcă de acesta, nu mai rămâne cancelar al imperiului.* Și fiind-că pentru convențiuni e responsabil cancelarul imperiului, în mâna contelui Bülow stă deciziunea în afacerea tarifului vamal autonom ca și în alte oestiuini legislative. Tariful vamal, cu care se face convențiunile comerciale va fi așa cum va voi cancelarul să fiă.

Călătoria părechii regale italiene în Rusia. Foile italiene confirmă seirea despre călătoria părechii regale italiene la Petersburg. Marele ambasador italian din Petersburg, generalul *Morra di Laviano* a fost primit țilele acestea de Regele Victor Emanuel. Cu ocazia această s'a vorbit despre amănuntele călătoriei. Regele Italiei voia să dea călătoriei caracter privat, Țarul însă nu se învoesce, ci dimpotrivă a luat măsuri, ca părechia regală italiană să fiă primită cu mare pompă și strălucire în mod oficial.

Pressa rusescă și oestiuinea afgană. Rusia, care nu aștepta decât ocaziunea bine-venită pentru a se amesteca în sfacerile interne ale Afganistanului a găsit, că mórtea Emirului este una din cele mai bune ocaziuni pentru a face acest lucru.

Am anunțat deja, că Rusia trimite trupe spre granițele Afganistanului, étă acum părerea presei ruse în această oestiuinea: Diarele „*Rossia*”, „*Petersburgska Vido mosti*”, precum și alte diare, prevéd, că mórtea lui Abduramanu pótă să aducă grave complicațiuni politice, din cauza rivalității dintre fii lui (vre-o 83 la număr) și altor prinți afgani cu privire la succesiunea tronului. Dăcă față de aceste turburări Englietara va găsi de cuvință să intervină, atunci și Rusia e datoră să ia măsuri. Cu alte cuvinte presa rusă, nu desminte scrierile, ce le-am reprodus și noi țilele trecute. „*Novoje Vremja*” prevede [de-aseemenea insurecțiunea Afganilor, și e de părere, că atât Rusia, cât și Anglia, trebuiesc să ia măsuri pentru a menține liniștea. Diarul acesta mai adaugă, că Rusia trebuie să fiă gata, la ori-ce, căci vice-regele Indiei, lordul Kurzon, e un om foarte hotărât. Diarul „*Rossia*” spune, că cu această ocaziune, ar trebui să se facă o revisuire a drepturilor prea mari, ce și-au luat Englesii în Afganistan.

Răsboiul civil în Afganistan. Din *Calcuta* se telegrafază, că soiri sosite la guvernul general al Indiei semnaléză concentrări de forțe rebele în Afganistan. Insurgenții, sub conducerea unui alt fiu al

decedatului emir, proiectéză să năvălescă în Kabul și să alunge pe Habib-Ullah, noal emir.

SCIRILE DILEI.

— 5 (18) Octomvrie.

Țina Sf. Sofii, patróna gimnasiunului nostru din Brașov, se va serba în mod festiv Duminecă în 7 Oct. v. a. o. Spre acest scop școlele vor asista în corpore la liturgia (9 ore) și parastasul din biserica Sf. Nicolae, după care va urma sfințirea apei în sala festivă a gimnasiunului. Cu această ocaziune d-l profesor *Nicolae Sulică* va rosti discursul ocașional, ér corul școlarilor va executa o căutare ocașională sub dirigența d-lui prof. de musică G. Dima.

Aprobare de statute revisuite. Se soie, că deja de un șir de ani guvernul cerea revisuirea statutelor Reuniunii femeilor române din Brașov. A durat mult până ce s'au lămurit între guvern și reuniune punctele, ale căror schimbare se pretindea. Pentru ușurare reuniunea a fost revisuit chiar statutele sale întregi, mereu însă se afla câte ceva, ce se mai reclama de sus. În cele din urmă se publică acum, că ministerul de interne a provédut statutele revisuite ale Reuniunii femeilor române din Brașov cu clausula de aprobare.

Școlă „valahisată”. Șovinistele din Budapesta se plâng amar, pentru-că — și asta e nostim de tot — școlă confesională greco-catolică din comuna *Jood* (comit. Maramureș) din *ungurescă* ce era pe la 1846, ați e cu desevirșire *valahisată*. Cum adevă? O școlă românească confesională se se „valahiszează”? Dér pentru numele lui Dumnedeu, d-lor gazdarii maghiari, cum vè pótă trãni prin mințe să descoperiți o „nenorocire” așa de mare pentru maghiarism? Nu vè temeți, că „statul unitar maghiar” are să se scude din temelii — mai ales decât te gândesci, că o școlă întemeiată și sfințită de Români, în loc să se maghiarizeze, se — „valahiszează”!

O di de pomenire. Din Timișoara se scrie „Drapelului” din Lugos: Duminecă, 13 Octomvrie, s'an încheiat 185 ani, de când vitezul principe Eugen de Savoya — după asediu de 40 țile, — a scăpat Timișoara de Turci. Cu păgâna stăpânire lănuțuiseră în jug și robii mánosul Bănat; cu fiorosă îngâmfare fãlfându-și Samitona pe meterezele cetății creștine. Cine pótă număra jertfele, martirii, fete și neveste schimbuite în est timp al stăpânirii lor?! Timp dela 30 Iulie 1552 până la 13 Octomv. 1716. Dăcă atunci a fost di de bucuria și scăpare pentru toți locuitorii, pentru moșistrămoși noștri români, a fost tot numai o nefastă scăpare: din jug turcesc, în cel sêrbesc! Și ti duseră greu sêrmantii, tot întrebând: Dómne! ore pentru ale cui pécate? Anul acesta ranele jugului au usturat cu atât mai rău, căci stând fără prieten, am pierdut și nădejțile avute. Până ce noi stăm sub ceriu, conlocuitorii catolici se învredniciră de nărețul act creștin: sfințind noua lor biserică în Fabric. Monumentala biserică costă un milion de cor., în Ungaria fiind unica în stil și podóbe. Și unica, care în liberala modernitate de acum, a intrunit trei episcopi, cu întregul stab clerical, manifestând cu sublimă evlavie triumful religiei. Creștinescul monument laudă poporenii săi, cari la însuși-țta inițiativă a preotului lor, au contribuit benevol 15 ani, în care dârnicia episcopului a premers cu strălucită pildă. De atâta zel și evlavie, Românii scăpați din jug sêrbesc numai cu școlă — sub ceriul lui Dumnedeu — se rógă: Dómne îndurâte și de noi! Dă-ne biserică și episcopie!!!

Reserva de aur a Băncei Naționale române continuă să crească. În intervalul dela 15 până la 27 Septemvrie s'a sporit dela 60.06 la 61.26 milioane. Circulația biletelor de bancă e și ea în creșcere; dela 140.33 s'a ridicat la 144.28 milioane, deși portofoliul nu s'a sporit decât cu 0.62 milioane; în schimb, împrumuturile pe efecte

publice arată un spor mai simțitor, dela 17.74 s'a urcat la 19.69 milioane.

Răpitorii misionarei Stone. Banda de brigandii, care a răpit pe Miss Stone, s'a refugiat de pe înălțimile dela Ghulțepe; ea s'ar afla acum pe teritoriul turcesc. Brigandii au declarat, că deocă sunt atacați de trupele turcesci, vor ucide pe Miss Stone și pe tovarășa sa. Priu urmare proiectul de-a ataca pe brigandii, a fost părăsit deocamdată. — Comandantul trupelor bulgare, cari urmăresc pe brigandii, cari au răpit pe Miss Stone, telegraféză, că n'a dat încă de urma brigandilor la Ghulțepe, unde a lasat o patrulă pentru a supraveghea împrejurimile.

Petrolul în Ardeal. Se scrie din Budapesta lui „*Chemiker u. Techniker Ztg.*”, că este în ajun de a-se forma o societate pentru exploatarea isvórelor de petrolu descoperite în Poiana-sărată și în comitatul Treiscaune. Pe un teren de vre o 10,000 hectare s'au făcut studii, cari promit un rezultat favorabil.

Bóla Sultanului. Sultanul Abdul Hamid este greu bolnav. Impératul Turcilor suferé deja mai de mult de rinichi, în timpul din urmă această bóla a devenitacută din care cauză a fost chemat la Yidiz doctorul grec Stadoromion și un renumit clinician din München. Aceștia au propus să se facă operație. Sultanului însă îi este frica de operație și n'a primit propunerea. În schimb s'a primit propunerea doctorului de curte Emin bey, care a diș, că se pótă ajuta și numai cu injeccióni. Aceștia i-au făcut bine Sultanului și ca recompensă doctorul a fost înălțat la rangul de pașă. După o jumătate de an s'a întors bóla din nou. Sultanul a chemat érași pe doctorii străini, cari au declarat, că nu se mai pótă face operație, bóla fiind foarte înaintată. În Yidiz Kiosk se tînnesce starea Sultanului și scirile, ce le avem'au strecurat la noi numai printr'o indiscrețiune.

Reuniunea de cântări germană din București. („*Bukarester deuts her Liedertafel*”) și-a serbat Sâmbătă a 49-a aniversare. Cu ocaziunea această s'a desvilit bustul celui mai vechi membru și fost președinte al reuniunii numit de Sași din București, la care e foarte popular, „*Tata Rietz*”. El a ajuns deja eataea de 83 de ani. Preotul evang. sâsesc Dr. E. Filtsch a arătat într'un discurs meritele cele multe, ce și le-a câștigat sêrbătoritul pentru reuniune.

Statistica elevilor secundari. Directorul suprem al școlilor secundare din Budapesta, Eróti Bela, a publicat țilele acestei statistice elevilor secundari din Budapesta. Această statistică este foarte instructivă. Din ea vedem, că aproape jumătate din populația școlilor secundare este compusa din jidovi. Ce perspective ne rezervă viitorul, în care majoritatea inteligenței conducătoare în afacerile publice va fi compusă din descendenții lui Iuda, numai aceea pot s'o prevadă, cari au urmărit activitatea disolvantă a acestui neam în alte țări. Étă însă câte-va cifre: De religiunea r. cat. sunt 4041 elevi (42.3%), israeliți 3948 (41.3%).

Impérat-pedestru. Așa se pare, că în Germania s'a inaugurat de-abinele și pe terenul artelor frumoșe absolutismul, — căci nu de géba scrisese impératul Wilhelm pe un portret dat ca amintire cuvintele: *Suprema lex regis voluntas*. Impératul s'a pus în conflict cu orașul Colonia. Acest oraș voiesc să ridice o statuă impératului Friderici, și a primit deja planul sculptorului Albermann, care reprezintă pe impérat pedestru. Wilhelm a declarat însă, că statua nu-i destul de imosantă, fiind-că impératul nu e reprezentat ședând pe oal, și a respins planul. Comitetul statuei a dat un nou concurs, pe care însă l'a câștigat tot sculptorul Albermann cu statua lui „*loială*”. Wilhelm a respins și a doua-óră planul și a cerut ca un sculptor din Berlin să fiă încredințat cu pregătirea monumentului. Cei din Colonia așteptă acum cu mare curiositate

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandatie.)

Pilde și sfaturi pentru popor, de Ioan Pop Reteganul. Cartea conține vreo 24 descrieri, cari cuprind diferite învățături pentru trebuințele țeranilor noștri. 50 b. (+ 10 b. porto.)

Felicitări în poezii și prosă la anul nou, ziua născerei și ziua numelui, precum și vorbiri la diferite ocazii școlare, de G. Simu. Prețul 40 b. (cu posta 45 b.)

„Carte pentru toți“, întocmită după ideile lui Sam. Smiles, de Teodor V. Păcățian. Prețul 40 bani (plus 5 b. porto.)

Săpătorul de bani, comediă în trei acte, localizată de A. Popp. Se recomandă mai ales pentru cei ce vrău să joce teatrul. Prețul 24 b. . . . (prin postă 28 b.)

Vieta după moarte, séu nemurirea sufletului, dedusă din misterul ființei omenești și deșertăciunea celor trecătoare, de I. P. Ediția II. Prețul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10.)

Musa Someșană, poezii populare din jurul Năședului, culese de Iuliu Bognariu, Prețul 50 b. (cu posta 56 b.)

Dracul, novelă de V. R. Buticescu. Are tendința de-a combate credința deșertă. Prețul 20 b. (cu porto 25 b.)

Lira Bhorului, o carte cu povestiri istorice scrisă în versuri, de Antoniu Pop. Prețul 40 b. . . . (cu porto 46 b.)

„Preotul din Noieni“, narațiune istorică din vechi nos ru, scrisă de Arghiro-barbu. Prețul 20 b. (+ 5 b. porto.)

Părintele Nicolae, schiță din viața preoților de G. Simu. Pr. 60 b. + 6 b. porto.)

Poesii de V. R. Buticescu. Prețul era la început 2 cor. 40 b., acum numai cor. 1.20 (cu posta cor. 1.40)

Suspîn și zimbire, poezii și prosă de A. Pop. Prețul 80 b. (cu porto 86 b.)

„Omul“, noțiuni din anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenești de George Cătană inv. Această carte servește ca manual pentru anul al IV-lea al școlii pop, pentru școlile de repetiția și pentru poporul nostru. Prețul 50 bani (pl. 5 b. por.)

Omul și lumea, cântări funebrale de Aron Boca Velchereanul. Prețul 16 bani (+ 3 b. porto.)

Prietinul săteanului român Statut în formă de dialog pentru elevi și a toții de I. Pop-Reteganul. Prețul 60 bani (plus 10 bani porto.)

Instrucțiunile populare despre datorițele și drepturile purtătorului de dare edate de Wilhelm Niemanz. Această carte e un îndreptar de o trebuință nespus de mare pentru toți câți au afaceri cu dările. Prețul cor. 1.20 plus 10 bani porto.

Cartea ilustrată pentru copii și copile de George Simu. Această broșură conține istoriile și poezii morale spre escitarea gustului de cet t la copii. Prețul 50 bani (+ 56 b. p.)

074 — 1901.
végrh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102 §-sa értelmében ezennel közhirrő teszi, hogy a fogarasi kir. járásbírótság 1901 évi VII. 317—319/1 sz. végzése következtében Dr. Popescu Tivadar ügyvéd által képviselt a breazai gr. kel. hitközség javára breazai Toma G. Junon és társai ellen 120, 130 és 280 kor. 80 fill. s jár. erejéig 1901 évi Szeptember hó 16 án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le és felülfoglalt és 222 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: szarvas marhák, lóvak, szekerek, gabona, széna, sertések nyilvános árverésen eladának

Mely árverésnek a fogarasi kir. járásbírótság 1901-ik évi V. II. 317—319/2 számú végzése folytán 120, 130 és 284 kor. 80 fill. tökékövetelések ennek 1898 évi Január hó 1 napjától járó 8% kamatai és eddig összesen 275 kor. 86 fillérben bírólag már megállapított költségek erejéig Breaza község házáánál leendő eszközlésére 1901 évi October hó 31 dik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozik oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. trv.-cz. 107. és 108. §-sa értelmében készpénzfizetés mellett a leg többet ígérőnek becsáron el is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. trv.-cz. 102 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Fogarasón, 1901 évi October hó 7-ik napján.

Gyárfás Ferencz.
kir. bírósági végrehajtó.

1—1.(293)

Bocete adecă Cântării la morți, adunate de I. Pop-Reteganul. Prețul 80 bani. (+ 10 b. p.)

Nu mă uita! Colecțiune de versuri pentru ocazii funebrale. Aranjată prin N. F. Negruțiu. Ediț. IV. Prețul 50 bani. (+ 5 b. p.)

Trandafir și Vioarele. Poezii populare culese și ordinate de Ioan Pop-Reteganul. Ediț. III. Prețul redus 60 bani (+ 10 b. p.)

Versuri de dor, adunate din poezii români de A. Retegan. Prețul 50 bani (+ 5 b. p.)

Doi priși în cursă, comediă într'un act de A. Kellner localizată de I. Em. Bobancu. Prețul 24 bani (+ 3 b. porto.)

„Pomenirea Prea on. brău al Preasântei de Dumneșu născătoare, scosă din antologion séu minei și tipărită cu litere“. Pag. 16. Prețul 20 bani.

Cursul la bursa din Viena.

Din 17 Octomvre n. 1901.

Renta ung. de aur 4%	118.80
Renta de corone ung. 4%	92.90
Impr. cail. fer. ung. in aur 4 1/2%	121.35
Impr. cail. fer. ung. in argint. 4 1/2%	100.—
Oblig. cail. fer. ung. de ost I. emis.	119.25
Bonuri rurale ungare 4%	92.40
Bonuri rurale croate-slavone	93.30
Impr. ung. cu premii	168.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	144.50
Renta de argint austr.	98.50
Renta de hartie austr.	98.35
Renta de aur austr.	118.85
Losuri din 1860.	139.15
Actii de-ale Banței austro-ungarã	16.30
Actii de-ale Banței ung. de credit.	637.—
Actii de-ale Banței austr. de credit.	623.—
Napoleoniori.	19.02
Mãrci imperiale germane	116.25
London vista	238.95
Paris vista	95.10
Rente de corone austr. 4%	95.50
Note italiene	92.85

Cursul pieței Brașov.

Din 18 Octomvre n. 1901.

Bancnota rom. Cump.	18.94	Vënd.	18.96
Argint român. Cump.	18.80	Vënd.	18.64
Napoleoniori. Cump.	19.—	Vënd.	19.04
Galbeni Cump.	11.30	Vënd.	11.40
Ruble Rusesci Cump.	126 1/2	Vënd.	127 1/2
Mãrci germane Cump.	58.50	Vënd.	—.
Lire turcesci Cump.	10.72	Vënd.	—.
Scris. fonc. Albina 5% 100.—	Vënd.	101.—	

Nr. 712—1901.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunostiută, că în grópa de pietriș ce se află lângă casarma nouă de Infanteriã e permis a-se descărca numai șut curat și pãmânt dela demolarea caselor.

Gunoitü se póte descărca numai în găurile de sub dealul Șpren-gului.

Brașov, 10 Oct. 1901.

(292,1—1)

PIVNIȚA ESZTERHAZY

în podul bătușilor!

Aduc la cunoscința O. a. public, că m'am asortat în timpul din urmă cu

DIFERITE VINURI,

că pot satisface și tuturor recerințelor.

Pe lângă **Vinurile vechi escelente** recomand cu deosebire, Vinurile mele **prohir și negru** din podgoriile renumite dela **Ménes.** — **Vinul** renumit din **Bolkács** pentru mișmaș il vînd numai **cu 36 cr.** litru, pentru a desface mai mult.

Poftiți în **Pivnița Eszterházy.** Duminică în **20 Oct. la 6 ore** se vor trage la sorti 50 Klgr. struguri azeși pentru mușterii mei gratis.

291,1—6.

WILH. KOPONY.

Praturile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decã flăcare cutiã este provëdută cu marca de apërare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilã al Praturilor-Seidlitz de A. Moll in contra greuțăților celor mai cerbicoșe la stomach și pãntece, in contra cãrceilor și a crelei la stomach, constipațiunel cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bețe femeesci a luat acest medicament de casã o răspãndire, ce cresce mereu de mai multe decenii încõce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coróne 2.—

Falsificãțiile se vor urmãri pe cale julecãtorësã.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilü numai, decã fiecare sticleã este provëdută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este fórte bine cunoscutã ca un **remediü popular** cu deosebire prin tras (frotat) alinã durerile de goldinã și reumatism și a altor urmãri de recelã. Prețul unei sticle originale plumbate, Coróne 1.90.

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin sãpun de copii și dame fabricat dupã metoda cel mai nou pentru cultivarea raționalã a pelii, cu deosebire pentru copii și aduții. Prețul unei bucati Cor.—40 Cinci bucati Coróne 1.80. Fie-care bucatã de sãpun, pentru copii este provëdută cu marca de apërare A. Moll.

Trimiterã principalã prin

Farmacistul A. MOLL,
c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comãnde din provinãia se efectueazã zilnic prin rambursã postalã.

La depozite se se cerã autãmit preparatele provëdute cu iscãlitura și marca de apërare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Franz Kellemen și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Octomrie st. n. 1901.

Plecarea trenurilor din Brașov <p>Dela Brașov la Budapesta:</p> <p>I. Trenul mixt la óra 5:8 min. dimin.</p> <p>II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2:45 m. p. m.</p> <p>III. Trenul de pers. la óra 7:48 min. sãra.</p> <p>Dela Brașov la Bucuresci:</p> <p>I. Trenul de persoane la óra 3:55 m. dim.</p> <p>II. Trenul mixt la órele 11:40 a. m.</p> <p>III. Tr. mixt, la óra 6:55 min. sãra.</p> <p>IV. Trenul accel. la óra 2:19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).</p> <p>Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu:</p> <p>I. Trenul de pers. la óra 5:19 min. dim. (are legãturã cu Tușnad la óra 5:15, cu Ciuc Szereda, la óra 10:46 min. a. m.</p> <p>II. Trenul mixt la óra 8:50 min. a. m.</p> <p>III. Trenul de pers. la óra 3:15 m. p. m. (are legãturã cu linia Tușnad-Ciuc-Szereda).</p> <p>Dela Brașov la Zãrnesci (gar. Bartolomeiu).</p> <p>I. Trenul mixt la óra 9:2 min. a. m.</p> <p>II. Trenul mixt la óra 5:26 min. p. m.</p> <p>Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:</p> <p>I. Trenul de pers. la óra 5:19 min. dim.</p> <p>II. Trenul mixt la óra 8:50 min. a. m.</p> <p>III. Trenul de pers. la óra 3:15 min. p. m.</p>	Sosirea trenurilor în Brașov: <p>Dela Budapesta la Brașov:</p> <p>I. Trenul de persoane la óra 8 dim.</p> <p>II. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2:9 m. p. m.</p> <p>III. Trenul mixt la óra 10:25 min. sãra.</p> <p>Dela Bucuresci la Brașov:</p> <p>I. Trenul accel. la óra 2:18 min. p. m.</p> <p>II. Trenul mixt, la óra 9:27 min. p. m.</p> <p>III. Trenul pers., la óra 5.— m. p. m.</p> <p>IV. Tren de pers. la óra 7:55 min. dim. (care circulã numai Vinerea dela Predeal).</p> <p>Dela Kezdi-Oșorheiu la Brașov:</p> <p>I. Trenul de persoane la óra 8:25 m. dim. (are legãturã cu St. Georgeu, Ciuc-Szereda óra 3:20)</p> <p>II. Trenul de pers. la óra 1:53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5:17 dim.)</p> <p>III. Trenul mixt, la óra 6:50 m. sãra (are legãturã dela Palanca la 8:54 dim.).</p> <p>Dela Zãrnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu)</p> <p>I. Trenul mixt la óra 7:12 min. dim.</p> <p>II. Trenul mixt la óra 1:17 min. p. m.</p> <p>Dela Ciuc-Gyimes la Brașov:</p> <p>I. Trenul de pers. la óra 8:25 m. dim.</p> <p>II. Trenul de pers. la óra 1:53 m. p. m.</p> <p>III. Trenul mixt la óra 6:50 min. sãra</p>
--	---

A V I S.

Prenumeratiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potü face și reino ori și când dela 1-ma și 15 a fiã-cãrei luni.

Domnii abonãți se binevoiascã a arãta in deosebii, când voiesc ca espedarea se li-se facã dupã stilul nou.

Domnii, ce se abonézã din nou se binevoiascã a scrie adresã lãmurit și se arate și posta ultimã.

Administraț. „Gaz. Transilv.“